

2021MM74

DATUM	31-5-2021
AAN	Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen
VAN	Arne Schaddelee en Hanke Bruins Slot
DOORKIESNUMMER	2060
ONDERWERP	Jaarrapportage Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht 2020

In de vergadering van de Statencommissie Milieu en Mobiliteit is toegezegd om een evaluatie uit te voeren inzake de bereikte resultaten van het Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht (USN) over 2020. Dit memo geeft op hoofdlijnen de stand van zaken weer. De bijgevoegde Jaarrapportage 2020 geeft een volledig beeld.

Inleiding:

In het verleden (2017) heeft de provincie Utrecht onderzoek laten doen naar een adequaat niveau van toezicht en handhaving in opengestelde natuurterreinen en het buitengebied. Ook lag er de vraag naar een zo doeltreffend en doelmatig mogelijke besteding van toezichtsmiddelen. Voornoemde vraag had ook betrekking op de € 340.000 die de provincie Utrecht vanaf 2019 structureel vrij heeft gemaakt vanuit het Amendement Veilige Natuur, gebaseerd op € 17,- per opengestelde hectare per jaar voor circa 20.000 hectare opengestelde natuurterreinen binnen het Subsidiestelsel Natuur en Landschap. Vervolgens zijn in nauwe samenwerking met terreinbeherende organisaties en overige belanghebbende partijen denkrichtingen verkend voor het verbeteren van de organisatie en de financiering van het groene toezicht en de groene handhaving. Partijen kozen uiteindelijk voor de ontwikkelingsrichting 'Afgestemd optreden, iedereen betaalt mee'. Dit onderzoek heeft geleid tot het 'Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht'. Op basis van het Utrechts Samenwerkingsmodel Natuurtoezicht (USN) werken de provincie Utrecht, natuurbeheerders en de RUD Utrecht sinds 2019 samen aan de uitvoering van het toezicht en de handhaving in natuurterreinen. Partijen bepalen jaarlijks gezamenlijk de prioriteiten en stemmen de programmering en planning af door middel van een gezamenlijke Toezichtskalender. Op voorwaarde dat natuurbeheerders actief deelnemen aan het USN kent de provincie op basis van de SNL jaarlijks een toezichtbijdrage van € 17 per ha aan de natuurbeheerders toe (totaal ca. € 340.000, - voor ca. 20.000 ha). In het USN is vastgelegd dat jaarlijks de samenwerking wordt geëvalueerd en dat de gezamenlijke Toezichtskalender voor het komende jaar wordt vastgesteld. Op deze manier wordt de samenwerking in de komende jaren steeds verder verbeterd en kunnen er ook nieuwe prioriteiten in beeld komen. De voorliggende Jaarrapportage 2020 voorziet in de evaluatie.

Algemene conclusie

De impact van het Coronavirus COVID-19 in 2020 was enorm. Het raakte ons allemaal. Het Coronavirus gaf ook een andere dynamiek aan de samenwerking binnen USN. Nog veel meer mensen dan 'normaal', zochten de rust en afleiding van de natuur op. Om de zinnen te verzetten of om het huis even te ontvluchten. Begrijpelijk. Tegelijk legde dat een grotere druk op de bossen en natuurgebieden.

COVID-19 heeft ervoor gezorgd dat de provincie Utrecht, natuurbeheerders en de RUD Utrecht anders zijn gaan werken dan dat zij hadden voorgenomen. Door de prioriteiten anders te leggen waren partijen, tot op zekere hoogte, in staat om met de huidige BOA-capaciteit ervoor te zorgen dat bezoekers van onze natuur konden genieten.

Terugkijkend op 2020 durven partijen te stellen dat de samenwerking binnen het USN ook in deze crisissituatie een duidelijke meerwaarde had ondanks het feit dat de uitvoering van de Gezamenlijke Toezichtskalender duidelijk anders liep dan gepland. Partijen zijn zich bewust dat zij, onder de huidige bijzonder omstandigheden de samenwerking moeten versterken met gemeenten, politie, VRU e.a. om vanuit een ieders eigen verantwoordelijkheid, bezoekers veilig te laten genieten van onze mooie natuurgebieden.

Verbeterpunten

Veel van de aanbevelingen hebben te maken met het verder finetunen van de gezamenlijke Toezichtskalender, de betrokkenheid vergroten van zowel de particuliere landgoedeigenaren met een eigen (vrijwillige) BOA als de particuliere landgoedeigenaren zonder eigen BOA en het verbeteren van de coördinatie rondom het Utrechts samenwerkingsmodel natuurtoezicht en het nog zichtbaarder maken van het BOA-loket.

Partijen maakten en maken zich nog steeds zorgen over de geleverde capaciteit van de politie, inbreng van kennis en het maken van structurele afspraken. Om de samenwerking met de politie en de groene partners in de provincie Utrecht in 2020 een boost te geven, is met de korpsleiding van de politie bestuurlijk overleg gevoerd waarin partijen samen op zoek gingen naar oplossingen om de samenwerking tussen Blauw en Groen te verbeteren.

Om de samenwerking nog verder te brengen, is echter nog meer inhoudelijke en praktische afstemming nodig. Deze heeft met name betrekking op het realiseren van aanspreekpunten binnen de politie én de (milieu)bemensing binnen de verschillende basisteams. T.a.v. de (milieu)bemensing binnen de verschillende basisteams herkent de politie zich in onze zorg. Hoewel de taken van de politie tijdens de coronacrisis sterk uiteenlopen, springen er enkele elementen uit: het (direct en indirect) beschermen van de zwakken en kwetsbaren in de samenleving, het bevorderen en handhaven van vrede en sociale orde, en de handhaving van de anticoronaregels zoals die van de anderhalve meter afstand. Momenteel is in de Gebiedsgebonden Politiezorg (GGP) sprake van een onderbezetting en van andere factoren die leiden tot inzetbaarheids- en inplanbaarheidsvraagstukken, waardoor grote rooster- en werkdruk ontstaat. Dit alles heeft gevolgen voor de samenwerking tussen Blauw en Groen.

Partijen hebben begrip voor de situatie van de politie maar benadrukken dat natuurbeheerders, RUD Utrecht en de provincie niet verantwoordelijk zijn voor openbare orde en veiligheid. De verantwoordelijkheid voor het veiligheidsbeleid op lokaal niveau ligt bij de gemeente.

Om de praktische samenwerking met de politie en de groene partners in de provincie Utrecht in 2021 nog verder te verbeteren, vindt er op 17 juli aanstaande overleg plaats tussen vertegenwoordigers van Groen en Blauw. Voorgestelde bespreekpunten met de politie zijn:

1. Optimaliseren afstemming bij gewijzigd beleid politie dat direct gevolgen heeft voor gelieerde organisaties (BOA werkgever).
2. Optimaliseren en afstemmen beleid meldkamer inzake opvolging meldingen en verzoeken.
3. Helderheid over protocol betrekken/informerend BOA bij incidenten in natuurgebieden (denk aan zoektocht vermiste personen);
4. Binnen de basisteams een verantwoordelijke aanwijzen voor milieu- en BOA zaken.

Bestuurlijk overleg natuurbeheerders

Op 17 maart jl. vond een bestuurlijk overleg plaats met vertegenwoordigers van natuurbeheerders en de RUD Utrecht, tijdens welk overleg de Jaarrapportage 2020 (bijlage 1) en de gezamenlijke Toezichtskalender 2021 (bijlage 2) werden vastgesteld. In de gezamenlijke Toezichtskalender voor 2021 is, net zoals in 2020 en 2019, prioriteit gegeven aan de naleving van de openstellingsregels, afvalstort en de stroperij. Hoewel de laatste twee niet onder de systematiek van de SNL vallen, zullen de partners in 2020 hierin gezamenlijk optrekken.